

Nádasdy. pályamü

Érk. 1893. sept. 28.

VI.

Pályamű a Nádasdy gróf jutalomra

Felige: Szegény ember dolga csupa komédia.

Varga Péter.

- Verses elbeszélés -

Le kell, hogy irjam, mind hiába.
Csikóm ragad, kitört velem.
Fülemben lejt már könnyű lába
A rimesapátnak, szüntelen,
S mint hisdedet a dajka, baba
- Ha felkötötté a nyakába -
Olelgetem, delelgetem.

Agyamban már rég zsong a tárgy,
De bánt a fődarab hibája.
A lendületnek nagyban árt,
Hogy nincs helyes kadenciája.
Hosszankodom is, ám mit ér?
Bár durrad a költői ér:
Jót nem farag, ki nem találja.

Bajom a név, hogy: Varga Péter.
 Ezt rimbe ütmi' nincsen eset,
 Mert csak az "éther" meg a "méter"
 Csattan veá' s ad helyesét.
 De hát ezekkel mit csináljak?
 Hogy vacsorokkal ki ne álljak
 Ha majd bírálják verseimet.

Ma nap, midőn mindenki is -
 S vizont nem olvas senki - verset,
 Csak úgy tapad rád némi hír,
 Szegény poeta, ha kieszed
 Gondolat sarud, hogy lágy legyen
 S nem sántikál az Olymp-hegyen.
 Ha vers, legyen hát vers, a versed!

Az is bolondul bontja szét a,
 Magyar összhangot, hogy e jó,
 Péter nevű fiú - poeta,
 Mert hihetetlen, bá' való!
 Ilyen, szemem, ha totta nére
 Nagy táborunk derek vitézeit
 Csak egy: Tatar volt, s ez se jó.

De más nevet nem adhatok,
 Ha a valót híven betartom.
 Peresztvirével kapta s ott
 Elkönyvelék legott, a parton,
 Hol Krónosz ur, az óriás,
 Ritette őt, hogy annyi más
 Kiváltvas ő is hadi kaparjon.

Megérhetik hát hogy e nota
 Sokat aront nem érdekel:
 Mert hőse Péter és poeta.
 De - ennek is születni kell!
 Sőt én hiszem, hogy a magyarban
 Külön poeta-költő' kas van
 S most szetszakadt a fenekem.

Bá' mint legyen a dolog ott,
 Hősom alarka itt a földön
 Egy szép napon bekopogott,
 Hogy sas legyen és szárnyat öltson,
 Avagy csupán ki fenybogár,
 Mely lent, a fűbe rejtve, jár -
 Hogy csak magának tündököljön.

De tiündökölt! Hát jöste Péter,
 Bar rossz rimed de tárgya jó.
 S ki tudja? Hát ha eseményt nyer
 A publikum, milyent hajo
 Hoz, mely kiköt imitt, amottan,
 Jon delgyümolescel megrakottan,
 S kapos, ha jó, az új dő.

Húzen örökke' érdekes
 Ha megnyilatkozik a lélek.
 Csak két szunyókát, ne keresz
 Szép tarka szint, szemednek élet.
 Mert holt vizen, bár tükre ép,
 Az ég, a lomb csak szünke kép
 És a szinesben minesen élet.

Hosönnet más a baj; hibája
 Hogy csak regényül szálta le itt.
 A rossz arilyet megveribálja,
 S ha szárnya nőt, rászot a "csitt"
 Pedond ki ig, pottayan le égből
 Nem hova mást magával élül
 Mint rive, lelke kincsét.

Mi böles valóban, gondja van
 Hogy itt selyemböcsöbe szálljon,
 Ha ebbe hull, vagy gondtalan
 Megel egy lelki szalmaszálom.
 Mert dús rokonság, rang, vagyon
 Jól festenek emitt nagyon,
 S velük az élet onyhe álom.

De Péter ur, mint szoleburdi,
 A tiz körmével jött csupán,
 Hogy majd legyen mit beleszörn
 Ha kess a sütye asztalan.
 Am tevedett, most más helyetre
 Föb böles elödjé mind fölette,
 Mint szomorún tapasztala'.

Mi ői volt, elvándorolt,
 Hise tudjuk ezt, a nota régi.
 A földi hold, mint fönt a hold,
 Fogyott, de nem telt, mint az égi;
 Göröng, veszett göröngy után,
 S mi fönnmaradt, ott van csupán
 Hét szilvafán, a falu végén.

Folyvást kisébbedés az asztal,
 I hogy rá jutott: csak boglya már.
 Mit ér neki, hogy lelke yardag?
 És a szegénység foglya bár -
 E lélek mint király köszönt be,
 Fűrödni vagyik fényörömbé,
 De börtön öze, fogja azt - ?

Ha jól tekintem, igazán
 Sokszor nagyon bolond az élet.
 A telivér igába szánt,
 Annaj egy-egy kehes gebének
 Arany csótárja van a "hop-hopp!"
 Olympnak tart a szony galopp
 A kinnlós nézik balga népet.

Mert a tehetség régi átko,
 Hogy csak ha fényben áll, ragyog.
 Ki vár aranyt az út porába?
 "A sas repül, nem jár gyalog."
 I ha égbe vész, a csiz hogy értse?
 Alant szíjog a kánya, vérese,
 Ezt értik a kis szárnyasok.

Pétert és ez a balga szor
 Vildörte egyre kis koratul.
 I mert lelke hív volt, röjste gyors,
 I Rivale a "bácnik" nagy sorabul
 Azt hitte mind, hogy - "felbolond",
 Ki annyit össze-vissza mond,
 Hogy hajvelőjük szorra kábul.

Már gyermekül, mindon a lelke
 Mint csöppnyi bimbi lopva nyilt,
 Mi ozej a földön, érdekelle,
 I mindunt kereste az idyllt,
 A hajnal, alkony rózsapirja
 Almokra birja s azt, ki írja,
 Imádja, mert nagy könyve nyilt.

Ha kertbe jár, hol rózsá nyilt
 Elfogja annak éke, bájja.
 Timődve nézi szívmait
 I a műben mesterét csodálja.
 Jliszen alak, szín, illat itt
 Mind arra vall, mind sátánit.
 Hogy egy dező művész csinálja.

Virágra hogyha száll a lepke,
 Előtte nem csak rongy bogár.
 Egü' sünökkel szárnya leve
 Minék van? Kérdi. Tízta kár
 Ha csak azért, hogy lombba rejtse,
 S nem arra, hogy gyönyörbe ejtse
 Erő' nemünk, amerre jár.

A tél, tavasz, a nyár, az ősz,
 Amint koreng, egymásba olvad,
 Hogy mit ma épít, betetőz,
 Mindart megint lebontsa holnap -
 Előtte a mulás, leve's
 Összhangratos törvénye és
 Nagy képe a Kis hargyabolygnak.

Az ősz nyugalma, tél siralma
 Előtte álom - méla dal.
 Mert a halálnak birodalma
 Agyrem, amelynek arra csal.
 Meg nem ömös, örök arélet
 S mi még ma por, holnap' föléled
 S megint zibong, persze, fiatal.

Vagy hogyha nyán' esteken
 Észny' fény kigyult az égen,
 So' kérdésön kereste fenn
 A fénytadó, a messzeségen,
 Hallgatva bái - e nagy körök
 Csak azt beszéltek - hogy örök
 Erő' van ott, mely áldva legyen.

Arta'n a könyv esedős világa!
 Az értebe öntött gondolat...
 Jovaran szívta fel magába
 Bái csak titokban, ker' alatt;
 Mert aki ráügyel, a nem,
 S könyvfalást rosszalva nem!
 "Mert hát a lecke hol marad?"

Sokszor ha vájja bent ebéd,
 Nem jó; nagyobb a lelki oromja,
 Hiába hívja a család,
 Titkon lapul meg kerti gyomba!
 Amint utóbb, ha enni ker:
 Szidják boldomnak, akinél
 Beeset egy rongy lap, mint a gyomra.

Szirony becsesb, hisz félig ember
 A könyv, a hol rögzött az ész.
 Memnon-szobor, mely zeng, amelyben
 Megéled az elhunyt művész.
 Nagy lelkek megkövült világa,
 Kristálygyümbölcset, jégvirággal -
 Bolondja lesz, ki bele néz.

Ki ezt az eszmetemetöt
 Tünődve, gondolat sorra járja:
 Sok zai lepattan az elött,
 A lét ezer titkát kitarja;
 S mint sávirágszól röpke méh
 Hordhatja méseit együvé,
 Hogy telje kincsi tája tája. -

Jay nőtt, virágozott a lelke
 Es váli gyümölcsese, mint a fán.
 Külön világa lett, amelybe
 Porsákaat ültetve csupán.
 I ha itt-amott seberté tüske,
 Nem ment miatta álma füstbe,
 Hisz rósa nincs tövis híján.

Iha szenvedett, virágoztala
 Szívének ez a szép világa
 Hol hár verőfény szírt alá
 Sugart ezer nyíló virágra.
 Itt nem valódot, ebbe hitt
 És nem zavarta álmait
 A földi gondok viharasága. -

De néha baj a sok poézis,
 Ja vége lett, hogy - verset írt.
 Mert tüske Rös csok, hypothesis,
 Mi zong a fejben, míg papírt
 Nem vers kezébe a poeta
 S testet nem ölt az égi seta,
 Hogy más is Rapszon sála hitt.

Nagy baj a versírás, tudom,
 És félek: árt a jó hírenek;
 Mert hát minálunk ősi nyom:
 Hogy rendes és s rimzöngemények
 Nem járhatnak egy úton.
 Hisz én is ezt a Rös fütöm,
 S tudom a "venek" mint itélnek.

A vers - így zeng sok böles, tudos ajk - :
 Egy végti örök jóténa csak.
 Mint vajba ha bürserg az ósajt:
 Csilland ez is, ha fülbe csap.
 Valójarep: pinans csurotka,
 Székaviar, borsos ugotka,
 Nem árt, ha eszünk néhanap.

Zlat, böles urak, ez nem igaz.
 A rim s ütem a nyelv zenéje,
 Kinél a füldob alszik, az
 Nem érti csak, nem hajt feleje.
 De megragadja akinél
 A hang érzéke durkad, él
 S megejezi nyelre bája, kéje.

S nem csak kenyéren is a memret
 Szivénen is kell valami.
 Rideg tudásunk fénye nem vet
 Szikrát, mely tudna gyújtani.
 De ha fülünkbe cseng a dalnak
 Zenéje, szelb világba csalnak
 A nyelv búvájos hangjai.

Ó nem közönbös ar alak
 Melyet az eszme ölt magára,
 Daróc alatt a gondolat
 Elvész, mint fénnt a napsugár, ha
 Felhők gomolyjai át lesüt.
 A szünke fátylon rést nem üt
 Mert elnyeli a lomha pára. -

A jó fiú hamar belátja,
 Hogy ő is sorba nem való
 Folt a babér csupán - saláta
 S az eszmekincs: bor, pártya, ló,
 A földi erét: jól enni, inni,
 S ezt gömbölyűcske haszatenni,
 S a többi mind illúzió.

Vagy jár vele, mint búramag
 Mely elvetődik néha tökébe,
 S míg ez magát lent hurra meg
 Felhajt amar, magasba lökve
 Arany kalászát, melyet itt
 Szél jár, nap ei, termékenyít -
 Míg tők a nyirkot néni többre.

Igy hát hogy nem talált körében
 Csejesegetést, s mert szárnya uött,
 Meghányla most sokfelékején
 Mint nyerne tét, szabad mezőt,
 Hol szárnyait ha szerte bontja,
 Lehull ezernyi földi gondja,
 S tán még babér is várja őt.

"Mert nem kísérség a babér"
 Nagy véli - szárnyas útja:
 Hol tán márknyi bab a bér,
 Bais elegyötört jaja, futja,
 Bais lelke gardag, szive jó,
 Selvész a lelki millió -
 Míg egy fejére kapni tudja. -

S hogy jól meghányla és vetette
 A kénest, melyben kedve telt,
 Egy táskát vett elő, betelto -
 A verseit és utas kelt.
 Azar morósen neki vágott,
 Nyakába vette a világot,
 Mint orel ha hajt könnyű pehelyt.

Mert hát bizony csak nagy bolond
 Volt ekkoron még Péter urfi.
 Előtte még legfőbb a gond:
 Minél több verset szeggyuri.
 Az hiú: így ha neki rott,
 Szerez magának hit, vagyot
 S nem kell sőtöt Kaparni, turni.

Pedig irret ki hord Dunába,
 Avagy Athénbe baglyokat:
 Hasmorb dologban jár a láb,
 Mint, aki verset irogat,
 S babér remél találni kéren
 Hol a levettetik egészren
 Föletek máis a lombokat.

De néha vig a torz s dumort
 Szerez keverni a komolyba.
 Most is, mit kincs fejébe hord
 A jó fiu, elesomagolva:
 A verset ellopaga nimel
 Egy zsebkalóerral, aki ként
 Horra simul a nejjomolyba.

A görög indulás erre Péter
Beszalt, de kínese elveszett.
Hát hiába a fenét, mely
A gart megusse, hisz veszett,
Ember lehet csak ki manapság
Meg veszettet lopj! Eni rabcság.
Hát nem bolond az ily eset?

Igaz, bíromy neveltető,
Bolond dolog ez voltrakepen.
De jobb szeretnem meg, ha ő,
A tolvaj allna most elém.
Az arccsal, melyet vághatott
Minden a zsákmányt nézve, ott
Szár-versest lát berakva szépen.

Mert az ugyan nem épp szokatlan,
Jót vájni sokszor megcsinál
— Hát ott ott kong az elme kattan —
Hogy töltelék keresik.
Egy-egy poeta néha lopva
Arany, Petőfi mérés lopja,
Mert hat ilyesmi jól csinál.

De hogy emígyen lopja ki
A verset, egy garnadában,
Máskor zsebéből valaki,
Peldátlan a históriában;
I ha jól veszem, mines párja tán
A Helikon oromtalan,
Bár merre járja, fussa lábam. —

Igy ért be Péter Budapestre
Szár gond közt, de vers hián,
Hogy azt se tudta, merre vesse
Féjét ez emberocskán
Lajgassa közt, míg a hunyó nap
Mégint őt s egy fogadónak
Pévébe szállt sok baj után.

De most, hogy kínese elveszett
I a pénzre is, aligha futja
Egy hónapig, clerkereit
A nyurga gondok terhes útja.
Mert élni kell, akárhogyan,
I kinek sáros csője van
Föld agra is jöhet. Ki tudja?...

Salam csak meg lehet keresni
 A kis engedt és a kenyéret,
 Ha annyiraal bevált ilyesmi
 Ra' is mordolyt tan' sorsa vet...
 S más nap - el nem csüggedve má' most,
 Kiment, hadd nére meg a várost...
 A Dunaparthor sietell.

S hogy átkerult a lánchídon,
 Hol négy oroszlan ül mogorván,
 Mai út megejté az ideom
 - Most lelké hével csügg a formán -
 S midőn a vár előt letért
 A lelke - azt se tudja mért? -
 Zibong, események hevébe forrván.

Mert síve nagy s hogy nőni látja
 A nemzetet, gyönyörködik,
 Habai csak egy göröngy rajta
 S nem milliókon öködik.
 Igaz, van egy nagy milliója,
 De ezt a cselekedény nem óvja,
 Er síve mélyéből tör itt.

S ahogy emitt előtte áll
 A büszke város tiszta képe,
 - Mint régi álom, ideál -
 Egy könny gyűlemlik a szemébe,
 De mert közelben nyúrog a népi
 Könnyet letörli, hátra lép
 S halkán rebegve szót ekején:

"Légy aldvá síj honom tiündere,
 Haramnak síve, Budapest!
 Hol nemzetemnek ifjú vére
 A testből összefutva perog,
 És visszaad minden érbe,
 Hogy eltető nedűvel érje
 És irmosodjék így a test."

"Gyogy így merengve átfutom
 A tért, hol palotákban erre
 Ragyog, sugárik szar úton,
 A messzeség ködébe veszve -
 Alomnak vélem s színt remeg
 Szívem, hogy e kicsi remek
 Kép szerte hull egy durva nesere."

Hiszen mi itt szibongva hemzseg:
 " Igénk, amely megtesterült,
 Feltamadott hát s él a nemzet,
 Melyet a crenki bölcs hevült,
 Mert jó az Ur s ha veszmilátja
 Az igazat, Kinek barátja,
 Nemtől teremt s uján külv. "

Ha így e Rejre nézne most
 " Dicsó, de megtört, drága lelke,
 Mint réi, kivesszük rohamost
 A csir, amelybe ő lehetne
 Az első, hiktető erőt,
 S mint imoszul, mi nagyra nőtt:
 A zive mily gyönyörre kelne! "

Flát még ma holnap! Ha jövőre
 " Új csarnokoknak erre nő,
 S a legdiszesebb e hegytetőre,
 Mint régi álomk' teste, jó:
 Hol formi fog egy ziv, egy elme
 Erőt sugárzó honzerélme
 A nemzetet megvőrtető! "

Ha majd morajló hajzain
 " Az elfutó, szilaj' folyamnak,
 Hajzknak füstgondyja int,
 Mint jönnek, mennek, átsuhanak
 Hogy általuk nyugat, kelet
 Ölelkeznek s itt fog keret
 A neje sok, nagymesszei honnak. "

Ha itt ki' él-hat, minden ember
 " Nevelében egy, mást nem hadar,
 S e föld lakója értelemben
 - Ha nyelve más is - mind magyar.
 Ha itt gyül össze, mi virág,
 A honnak: drága ifjuság,
 S zivebe mind egy érlet akar... "

Ó szép királynő, Budapest,
 " Mekkajá drága nemzetemnek,
 Legyen, ha tán leszáll egy est,
 S akik gyülnének, itt teremnek
 Az Ur kegyelme népeden,
 Örök mosoly szép Rejsedon
 S új everer reménye benned! "

Isten még repülne gőzdelme
 Ha nem zavarna valami
 Dúsgardag ur, kit süvegelve
 Nőszönt a nép, s kit álmai
 Most egy egy szünterembe esalnak,
 Hol még ma egy kecses angyalnak
 Lebegnek kbinyú lábai.

Mert csak amolyan Péterek
 Szóltak manapság még érdegni.
 A többi jóian, böles sereg,
 Vikiel csupán az érdekel, mi
 Az ideget ingerli még,
 Es hat az ily gígóli nép
 Hogy bima lelki szánya kelmi?

Tudom, hogy balga álmodónak
 Itelik majd a jó fiút,
 Kit hársordok s fennragyogás nap
 Megijtnék így, hogy könnybe fut
 Szegény böhönak szeme parja,
 Halbái sok údv itt ugy se várja,
 Csak egy göröngyös Terhes ut.

De báis rideg s jóian a Kor
 S nem érte meg arálmodókat,
 Szükség van mégis némikor
 Gy Péterekre. Nagy se nőgat
 Jhles fele a dús vagyon
 Söt nyugri lelkünk, hogy nagyon
 Szomjászuk itt a földi jókat.

Szivemben gúny nem éri Pétert
 Csodálom és szeretem.
 Es nagyra tartom ihletés, mert
 Ez legnemesb az életen.
 Sivai a léi, ha ideálunk
 Nem lelkeüt, ha nem találunk
 Eszmét, mely fényes ször utelenn.

De élmi kell, akárhogyan" -
 "Szét hull az álom, Eclenébe
 Bele süvölt a szélrohám
 S felhőbe olvad tiszta képe.
 Ott várja már az egyetem,
 De csak tudást ad, egyeben
 Az nem segít, ha túr a népe.

Teleji als a gondok útja
 Csebélyke páncs egyre fogy
 Nem tartotta, elvett tudja,
 Irtán mi lesz, ha össze rogy,
 Hazulról támaszt úgy se várhat
 "Szegény öregje, bánya firaal,"
 Csak hogy megélhes valahogy.

Kerébe vett egy hírlapot
 I ahol az apró hirdetések
 Önk Bábelye esibogott,
 Kereste a megélhetésnek
 Egy oralmaszálát, amely őt
 Partnak segít, mielőtt
 Elvesztenék a habverések.

Minis példásan pöttyök uszta
 A légy-ijérő pastorkat
 Míg nem az az is egy engbe hvata,
 Mát - egy horgon fonnakadt,
 I hol arútan a légy fejében
 Öt kis leányt a fejébe
 Kell fujni tudományokat.

De hadt legyen. "Már van ebéd"
 Ugy véli. "S orebb jövőbe láthat.
 Csak indulásba hozd zebéd,
 "I meg vágat is, ha nélkü lábbad."
 Most már a többi jönni fog.
 És ment is volna a csalog
 Ha - Amor nem vet nélkü lábat.

Szegény embernek dolga-ügyis
 Fucyuk - csupa komédia.
 An őt libákor még egy lud is
 Került: az aprók mániája.
 Er fogyt el felolvasónak,
 Igérvé holmi földi jókat,
 Mert hentes a familia.

Péter beláta csakhamar
 Hogy baj van is a ketyegőben,
 Ja friss menyecske mms akar
 - Levis uránál lemenőben
 Immár a haj - tar homlokán,
 Hogy a hüléstől ovja tan,
 "Vadó" oraut termelni bőven.

Peter esmos volt, máis amilyen
 Egy vences férfiarca lehet
 Hol jöve bajsz s szakállka minden
 Erősbön áll összhangba szed.
 Tudjuk különben, hogy a férfi
 Máis Rész Adóisz, ha tenyeréji
 Előnyé nyer az ördög fele.

De ő, elhinni báis bajos
 Manap, máis még s visszaretten,
 Báis nem aréit, mert párbajos
 Világban él, s nem jó ha csetten
 A was kakas — ő so se fél!
 De mert ott benne egy gyermek él
 Még, félig alva, felimetten.

Mert báis ő is rabja nőnek,
 De csak poéta módra, mert,
 Hogy bírjon ezzel szeretőnek,
 Gondolni úgy meg se mert.
 A nőilág előtt itten
 Egy illatos, de illézetlen
 Virágmező, egy rózsa kert.

A kék szemek, az éjszemek,
 A szép fejeskek, édes ajkakk,
 Almában s szöror intenek,
 So' visszaint — de tova hajtát.
 Miásztján sok más bus eset,
 Minden az álom szeretésen
 S szülője lett eremji bajnak.

Mert csak, ígérlet, könnyes, eskü,
 Flabai szivedből leheléd,
 Csak úgy elmúlnak mindenestül,
 Mint ősz fagyán a levelek.
 Mert báis szivednek drága gyöngyös
 Szerehmed alma — ám de gyöngy
 Ederg a szív, kibűt, feled.

Ha egy-egy édes angyalarez,
 Minis alma képe, állt élébe
 Remeg, haboz és egy farkas
 S állalkozás se kéi szivében.
 Háis még ha más kerülete?!... —
 És — József és története
 Lett a feloldvasások vége.

Judom ezért is rajta rotnak,
 Hogy mily bolond! Megengedem.
 Magam is egy kicsit bolondnak
 Tekintem én, ki csak egyen
 Mereng, bá' lába föld sárabn
 Dagarat emít, de "raptusaba"
 Van rendszer és van értelem.

Mert végre is a vad fele'
 Az embert csak fustang emelje?
 Nem! Mint virág, mely nap fele'
 Nyílik s a rögöt kelé kehelybe
 Fű nap sugarát s ad illatot,
 Legyen szívünk is ily nyitott
 Kehely és illatú kehelye.

Dreit, hogy ily-ma ritka-módon
 Frieskasta fót a szerelem
 Kis istenét - nem ginyódom
 A dolgaim, mert ugyaniszem,
 Ha férfi ellenát a nőnek,
 Lehet bolond, de nagy erőnek
 Tanuja ő s én birtélem.

De hát amint ily jó bolond
 Volt a öregny fűi - a vége
 Itt lett, hogy újra bántja gond,
 Gyomorcsillitái bolesége,
 Mert sódarok helyébe most,
 Mint gyászmenet, jön huzamost
 Öreg csipőknak nyugva népe.

S ki tudja, mely tragoediában
 És volna végül a dolgot -
 Ha nem akadna nagy bajában
 Egy jó barátja, aki sok
 Javán után becsapja végül
 Egy laphoz ejjeles vendégül
 Hol vad betűt botharni fog.

... A dolga ment s új életet
 Lehetsz jobb sorsa most beléje.
 Megint csak ir, papíra vet
 Sőt sor után, hogy elregélje
 Mindare mit lelke tég neki,
 Mi hev agyál megihletti -
 S öregny poeta földi néje.

Hogy egy kötetnyi lett belőle
 Tízhon repegve bekopott,
 Egy kiadóhoz - ami tőle
 Bizonynyal nem volt böles dolgot;
 Mert, hogy a világot itt kitarja,
 Nagy otárállóva néz reá,
 A nyéjas us és mosolyog.

"Hjn barátom" - szót a jó
 "Könyvkiadó" - méltán csodálom,
 Honnét veti a léghajó,
 Hogy ezzel itt elémbe álljon?
 Mert földi vögyöt nem jöhet
 Az semmily, ki verselket
 Kínál ma pénzért, bármily áron.

Manap, uram, csak próza járja;
 "Er is csak egy, ha a való
 Egy" sűnnek tűrébe mártva
 Merül ki ugró toll alól;
 I nem jár, mint a bivar, a mélyen
 Csak jön, mint Bolondin a kötélen,
 Buzfenerivel mulattató.

Rövid mese, pillans eset;
 "Hálóvető nép, hegyke lányok,
 Mik kacéran kedvesek,
 És asszonyok, kibe fittyt kánynak
 A "buta" fejnek, aki felt -
 Mert mind er itt nyűrség eret, el!
 I eret nem "kötött" látományok.

De ki figyel, uram, ma dabra?
 "Poétia"? Balga álmodás!
 A bossút hát ne hanyja fabra,
 Mert verse bár legyen csodás,
 Lány zengretű, mihelyt az eszme
 Nincs földi bosszat fűszererwe!
 Légvár csupán is kaphodás.

I légvár, amely köet, pára, füst,
 "Nít érdekelne még manapság?
 Lékvár a fő, ha benn erüst
 Kana! van! Így a földi rabság
 Meg tüheto" s megédesül
 A töröp folyó levein; de sült
 Bolond ki csak futó szeles vag.

"Ma szép csak az, mi természetes."
 A hübsöt álló emberek.
 Ha büszke csinal is, bár banális
 Egy-egy, vagy számban henteseg.
 Söt értekesb így voltaképpen
 Mint renny, piszok a régi-újban,
 Mert így valódi "műremek."

Igar, csodálatos dolog,
 Hogy itt, e nagy összhangban éppen
 Az ember az, mi imbolgog
 S vet árnyakat a kistá képen;
 Jzlele, vagyis egyre más,
 És egyre szar új messias
 Boldog itt az ész csodájánaképpen —

S mindig csupán a sün, a látászat
 Uralkodik s nem a való;
 Mint gyermeknek hadat hájtsanak.
 Megeszi öket a fa-ló
 Mely egykoron Fróját bevette.
 Mert nem a tárgy, az etikettje
 Vonz s így ahát magasztaló."

De hát a dolgok rendje ez.
 "Törvényi követ emigy a ordlem
 S egy kas erője kárba vesz
 Sebes folyamnak árja ellen. —
 Uram, a lantját vesse el,
 Az álmodást temesse el,
 Okuljon és — ne énekeljen!"

Kemény a szív de semmi frázis;
 És Péter búsan ment tova.
 Megmondta már art néli más is;
 Hogy nincs ma versnek mentora.
 Püdeg a kor, más nyomba vágos,
 Magot keres ma, nem virágot —
 El hát a lanttal, cimborá!

Eldobta hát s lealkonyult
 Keménye napja s jött az este.
 És erre tünt így s ő tanult
 Hogy kenyereit májt megkeresse.
 Meg is kereste úgy-ahogy;
 De minis kinek erője fogy:
 Szunnyadt s lelke s nyüz a teste.

Mert szívem még mindegyre vérezek
 Hogy itatának vége lett,
 Hiszen ki ajkán egy szer érzé
 A Múrsa csókját, elveszett,
 A szép arát habos csejt,
 Az édes ajkat nem felejté,
 Ezt elfeledni nem lehet! -

De mintha üldöznék a sort,
 I bosszút látnék a Kis Amor,
 - Tudjátok, a ficsókó já gyors -
 Megejté most új lelki mámor.
 A férfi gyöngy - régi tan -
 A sorsa nő kezebe van,
 És van ki ezzel so se számol.

Amor a fricskát nem feledte
 I most láncriba verte őt magát,
 Aztán füzet csinált s nevette
 A gúrsba csöppent dalt.
 Most, hogy szívét nyílhegyje járja:
 A lény fagyos, nem nér reája,
 Mert diis, kairer s magasbra lát.

De hát ilyen sokszor miód
 A prefaszomjas semmihári,
 Rit mennybe juttat el, s kives
 Bolondot úr csak és komázik.
 I bizony utolsó gondja, ha
 Seben lefogy a dala
 I a Golgotán görnyedve mászik.

Jaj járt most Péter is, de végre
 Meguntá má, most sok, mi sok.
 Fölkamadott a büszkesége
 És elishelte, hogy kifog
 Bolond orobmen. Csak ha messze
 Mát forgatag sodráts vesze
 Tünhetne el! - Er földolog.

Secretne futni, de hová?
 Mindkett neher nyúg a sok ember,
 I mi gyogyos irral hatna rá:
 Magányt emitt remélni nem mer.
 "Magányt!"... és mint villám ha fut,
 Eleje vet egy kis falut...
 I megett a lelke érzelemmel.

Miért haborna? - Rendbe szedte
 A dolgait és utra kelt.
 Fentt égi kék mosolyg felette
 Slant meg ilaot lehelt
 A rét, hegy, völgy, ordók falombja,
 Míg kőnyva oról gulyás kolompja...
 Oh kéj, amelyben kedve tel.

Mai éri, hogy a lelke könnyebb.
 Nem bánja mai, mit elhagyott.
 Nem is meg egy sötét, egy könnyet,
 "Gokolba minden bánatot!"
 Nem lesi sívenek semmi drága:
 Csupán istennek szép világa,
 Mely most teljében várja ott. -

A megékerett. A régi házat
 Kőrösti már... no, micsoda?
 Néj jár ki, be, aróan a gyásznak
 Jeleket, - most, hogy ner oda,
 ... meghalt az anyja!... sejtí felve
 Estkönynyomul fel a sírrebe,
 Ah! sorsa mégis mostoha!

- Aztán belép, helyt ad a néj,
 Jó ráborul a drága főre...
 De mai mit is? Csak hiús kerés
 Körtje ... s oról a pap: "elöre!"
 Ó meg csak néri s arutan
 Megy... megy... a drága holt után
 - Hová viszik - a temetőre. -

Prohó a sors, kit is haragja
 Mindegyre ír, kergeti
 Míg más élé kimerés kivaraja
 És vöröszágyat vet neki,
 De Péter most is zúgolódot,
 Csak tünt regény, keresve mödot,
 Hogy kis falatját isse ki.

Gardalkodott, ahogy tudott,
 Glisz by orerény s elégülékény.
 Aremes, nyes, ojt vagy vet magot,
 Jörül, ha két, vesese trejpen.
 Ha álma kes - nem írja le
 Bár lelke csordultig tele
 És esong az ermeraj fejében.

Kinek? Minek? Elég, ha bírja
 Költői Kínését egymaga.
 A verseit most isten írja,
 Mint egykoron - ha ragyog a
 Derült verőfény hír világa,
 És hint sugárt a régi világra,
 Vagy esőszag gyul ki éjszaka.

Igy él magában, egyedül,
 Mint a világnak szánárköve,
 Csöndjébe csak ölyvek vegyül
 Egy halk zene s ha megütötte
 A nemian almodó szívét:
 Nyomán egy ideig hang nevet
 Ineskedik, cseng körülötte... -

De egyszer, éjjel - épp' nem alszik -
 Hárangüteire felriad
 Ego' bíborfény... láirna hallszik...
 Gyorsan felugrik s átoralaut.
 Ott néz zivárog, fut, - esztre esetleg,
 Valaki jajgat: "bennrekelték!"
 De mindez csak egy pillanat.

A másodnap mai beront,
 De az ösrefoly a füst gomolyja,
 Ott bent nyörög két kis poronty,
 Sebten, réhanva felkarolja
 S kifut, de - új bolond eset -:
 Egy ego' szálka rá esett,
 Hogy Péter ágyba vésék folyva.

S mikor magában, elhagyottan
 Feküdt egy este, ajtaján
 Két nőalak "szabaja" koppan
 S belep egy asszony s egy leány.
 Hát, hogy közelebb bírja nézni,
 Csodálkozik: a Pórné néni!
 De a leány? Ki ez? Talán...

S megrodal ez: O maga rossz,
 O maga dolyfős Péter bácsi!
 S két felénk egy nő ve hoz,
 Mint hogyha fogna börtönre is!
 Ugy, ugy bizony, hiába néz...
 S beredje folyva, mint a mész,
 De ott az asszony: "Várj Jolán, esült!"

A most ó' beszél: "Ócsém, mivel még
 Nincs gondorod, eljöttem én,
 Most úgy hiszem, hogy bírt művelni,
 Ha így hagynálak... s ez a vén
 Gyerek is vágyott látni téged...
 Hogy áll sebed? Még egyre ég? —
 És Péter könnyei lát szemem.

De ó' inkább a lány szemét,
 Arany hajai s a piros ajkai
 Teknői most s míg az eszt
 Er fogja le — a sebet vajhat!
 Amíg előtte áll a lány
 Ó' ebnek-sebnek fittjét hány
 S csupán az édes szóra hallgat.

Er lát Jolan! A régi, esőpneyi
 Mosolygó gyermek, akis ó'
 Egykor tanított csokrot kötni...
 Utam, be fut a gyors idő!
 S mily gyönyörű, hogy most elébe
 Kesűt mint alma földi képe,
 Igen, az alomkéj, se ó'! — —

A minden lefordult ami még
 A múlt síalmiból nyugósta,
 Hisz egy ily vőpke perci elég
 Hogy már síalmat töljön ösre!
 Most bái nem söt az éj, a szem
 Egy villanása — szerelem
 Mely nem szorult már semmi köre.

Most éri Péter, hogy az élet
 Legjobb jawa nem a babér,
 S bohó' ki nélküle nem élhet.
 Vei sejt leánysem sötter é!
 S most üdvé int, háis megragadja
 A drága kis keret. Mátta
 Mái meughatir a pályabér! —

Mit még leirnom kéne most,
 Mái csak unalmas, hosszadalmas
 S nem éri meg a papírost.
 Hisz tudjuk azt: egy lakodalmas
 Csapat, mely a Tomplomba ment,
 Ott mondtak egy-egy halk "igent"
 Míg szem a szemben meemmet olvas.

Mert menny, ahol miis kéngszerűség,
 Szerelmet rendelő szabály,
 A hol a trüség gyönyörűség,
 Mert a parancs a szívben áll.
 De szarát végig kell kutatni,
 Szívek kerék mélyére hatni
 Míg két szerencsés rátalál.

Minek tovább? Nem érdekes
 A boldogság nyugodt folyója.
 Medrébe fér, rest nem keres,
 Hal habra gördül csak szánva,
 Az üdvnek minis története,
 Csivan, csobog; er élete
 Ki bekerül a halk folyóba.

*

Hogy ezt íróm, az ablakomban
 Szűcsnysugár vet őszi nap;
 Nyomán tolongva, szürke, lombha
 Felhőrajok boronganak
 Sötét reményben néma vészül,
 A földnek semfedője kérésül,
 Mely ráborul mint szürke lepp.

A fecske, gölye utra kel,
 Barnulni kezd a lomb a málon.
 Jhis lett a szél, közelg a tél
 I hogy eltűnök, úgy találom,
 A lomb, virág megintenek:
 Siessetek, szorossatok,
 "Amíg kitart e rózska álom."